

משטרת ישראל
אגף חקירות ומודיעין

-בלמ"ס-

נוהל זה הותר לעיון על פי חוק חופש המידע

			נהלי אח"מ
מספר: 300.05.272	תת-פרק: זכויות נחקרים	פרק: חקירות	
שם נוהל: הטיפול בעררים על החלטת המשטרה שלא לחקור או לא להעמיד לדין			תאריך פרסום: 01/10/2014
			תאריך תחילה: 01/10/2014
			תאריך ביטול:
			נוסח: 1

מספר נוהל ישן 03.300.272

1. כללי:

- א. סעיף 63 לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב) תשמ"ב-1982 (להלן: "החוק"), קובע כי "על החלטה שלא לחקור או שלא להעמיד לדין תימסר למתלונן הודעה בכתב בציון טעם ההחלטה". סעיף 65 לחוק קובע כי המועד להגשת ערר על סגירת תיק הינו "תוך 30 ימים לאחר שנמסרה למתלונן ההודעה לפי סעיף 63".
- ב. סעיף 64 לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב), תשמ"ב-1982, קובע כי על החלטת המשטרה שלא לחקור או שלא להעמיד לדין, אם משום שלא היה בחקירה או במשפט עניין לציבור, אם מפני שלא נמצאו ראיות מספיקות, ואם מפני שאין אשמה, רשאי המתלונן לערור בפני מנהל תחום עררים בפרקליטות המדינה או פרקליט מפרקליטות המדינה שהוסמך לקבלת החלטות בעררים (להלן: "מנהל תחום עררים").
- ג. החלטת יחידת תביעות על חזרה מאישום, כאשר אין משמעותה זיכוי מהאישום, דינה לעניין ערר כהחלטה שלא להעמיד לדין. במקרה בו היתה החזרה מן האישום בהסכמת הנאשם, לפי סעיף 94(ב) לחוק, והוגש עליה ערר והתקבל הערר, לא יוגש כתב אישום מחדש אלא באישור היועץ המשפטי לממשלה כאמור בסעיף 94(ג) לחוק.

2. הנחיות:

- א. הגשת הערר והגורם המטפל:

- (1) הערר יוגש, בכתב, אל יחידת המשטרה אשר בה ניתנה ההחלטה נשוא הערר.
- (2) הוגש ערר ליחידת משטרה אחרת, תעביר היחידה את הערר ללא דיחוי אל יחידת המשטרה בה ניתנה ההחלטה נשוא הערר.
- (3) הוגש ליחידת משטרה ערר על החלטה שניתנה על ידי פרקליט מחוז, תעביר היחידה את כתב הערר בצירוף כל חומר החקירה הנוגע לעניין, אל פרקליט המחוז לטיפולו. יחידת המשטרה תודיע לעורר על העברת הטיפול בערר אל פרקליט המחוז.
- (4) המבחן האם פנייה היא ערר, או בקשה בעניין אחר, יהיה על פי התוכן ולא על פי כותרת הפנייה, או על פי הנמען המשטרתי אליו הופנתה (למשל גורם שאינו ממגזר החקירות או התביעות). לדוגמא, אם תוכן הפנייה עוסק בתלונה או הערה על אופן טיפול יחידת החקירות או התביעות בתיק (למשל: עד רלוונטי לא נחקר, או לא זומן לעדות, או לא בוצעה פעולת חקירה סבירה ומתבקשת אשר יש בה להוכיח את ביצוע העבירה), יבחן הגורם המטפל את הטענה וישיב עניינית לפונה. במידה ומבחינת הפנייה עולה כי יש בה, למעשה, ערר על ההחלטה שלא לחקור או שלא להעמיד לדין - יש לטפל בה כערר.
- (5) היה תוכן הפנייה בגדר בקשת הסברים או נימוקים על ההחלטה שלא לחקור או שלא להעמיד לדין, ישיב הגורם המטפל לפונה מענה מנומק ככל שניתן בנסיבות העניין.
- (6) יש להקפיד ולוודא כי תיק החקירה שנסגר יועבר מיידית למשרד הרישום, לשם משלוח הודעות גניזה כקבוע בחוק בכל התיקים, ותייעודן בתיק, זאת בעיקר על מנת לשמור על מסגרת הימים (30 יום, כאמור, להגשת ערר במועדו).
- (7) **בקשת ערר** - חלף המועד להגשת הערר עפ"י הקבוע בחוק יש להנחות את המתלונן לצרף לערר, בקשה להארכת מועד להגשת ערר הכוללת נימוק פירוט ותייעוד לבקשתו. לדוגמא, כל הפעולות בהן נקט לצורך קבלת חומר הראיות מהגורם הסוגר, והחלטת הגורם הסוגר בבקשה לצילום חומר הראיות. במסגרת ההתייחסות לערר, על הקצין לציין שקיימת חריגה.
- (8) מקום בו, לא ברור מתי חלף המועד המדויק בו ניתן להגיש הערר. יש להעבירו בצרף בקשה להארכת מועד להגשת הערר להחלטת הגורם בעל סמכות לדון בערר בהתאם לסעיף 65 סיפא לחסד"פ.
- (9) **הגשת ערר לאחר בקשה לעיון בחומר הראיות** - על רקע קשיים בעמידה בלוח הזמנים הקבוע בחוק הכרוכים בקבלת העתק חומר חקירה, הוחלט בפרקליטות המדינה, כי המועד להגשת ערר לפרקליטות הנו תוך 30 יום מהמועד שבו הועמד חומר הראיות לרשות המתלונן.
- (10) סעיף 65א לחסד"פ קובע כי לעניין עבירת מין או אלימות מסוג פשע, החלטה בעניין הערר, תינתן ותמסר למתלונן עד תום שישה חדשים מיום הגשת הערר. נוכח האמור עררים שהוגשו בתיקים אלו, יש להעביר באופן מזורז לפרקליטות המדינה- הממונה על העררים, על מנת שהמענה למתלונן ינתן במסגרת לוח הזמנים שנקצב בחוק.

11) בקשת חשוד לשינוי עילת סגירה, וכן ערעור על החלטה באותו עניין, אינם בגדר ערר לפי סעיף 64 לחסד"פ, ויש לטפל בהם על פי נוהל אגף חקירות ומודיעין בעניין שינוי עילת סגירה. יודגש כי אין להעביר בקשות מסוג זה לפרקליטות המדינה שכן הנושא אינו בתחום טיפולם.

ב. הגורם המטפל בערר:

- 1) **בתיקים שנסגרו ביחידות חקירה בתחומי המחוז** - קצין אח"מ מחוזי או קצין אחר שהוסמך לכך על ידו.
- 2) **בתיקים שנסגרו ביחידות החקירה הארציות** - ראש זרוע חקירות או ראש מפלג חקירות ביחידה.
- 3) **בתיקים שנסגרו ביחידת תביעות** - ראש יחידת התביעות או סגנו.
- 4) **בתיקים שנסגרו בחטיבת החקירות באח"ס** - ראש חטיבת חקירות או קצין אחר שהוסמך לכך על ידו.
- 5) **בתיקים שנסגרו בחטיבת תביעות באח"ס** - ראש חטיבת תביעות או קצין שהוסמך לכך.

ג. בקשת העורר לעיון בחומר החקירה:

- 1) ביקש מתלונן להגיש ערר והוא מבקש לעיין בחומר החקירה לצורך כך - בהעדר טעם המצדיק שלילת זכות העיון, יש לאפשר למתלונן או לב"כ, לעיין ולצלם את חומר החקירה לצורך הגשת הערר, הכל בכפוף להנחיית פרקליט המדינה מס' 14.8 "בקשה מצד גורמים שונים לעיין בחומר חקירה שבתיק משטרה".
- 2) על פי הנחיית המשנה לפרקליט המדינה (עניינים פליליים), ככל שאין אינדיקציה ספציפית או אפשרות סבירה לחידוש החקירה, וככל שאין מניעה אחרת, כגון הגנת הפרטיות, ראוי לאפשר למתלונן לעיין בחומר החקירה לצורך הגשת ערר.
- 3) אין לאפשר למתלונן צילום או עיון בתרשומות פנימיות מתיק החקירה ובכלל זה חוות הדעת המופנית לפרקליטות וכן תכתובות שהועברו מפרקליטות המדינה למשטרה.

ד. אופן הטיפול בערר ביחידה:

- 1) עם קבלת הערר לטיפולו, יברר הגורם המטפל בערר את הפרטים הראשוניים הבאים:
  - א) מהם פרטי התלונה/התיק (אחד או יותר), עליהם הוגש הערר.
  - ב) האם סגירת התיק היתה בידי הגורם המוסמך לכך.
  - ג) מהן טענות העורר ונימוקיו.

(ד) כתובתו העדכנית של העורר למשלוח מענה (ורצוי אף מספר טל' קוי ונייד).

(ה) זיקתו של העורר אל הערר (האם הוא המתלונן / בא-כוחו / קרוב משפחה / עורר ציבורי או מוסדי / אחר). ככלל, גם ערר שהוגש בידי עורר ציבורי יטופל, ובלבד שהוא מעורר בעיה משפטית בעלת אופי חוקתי, אופי ציבורי, שיוויון בפני החוק, עקרונות שלטון החוק או כאשר אין גורם אחר שיריב את ריבו של המתלונן (קריטריונים בג"ציים במהותם).

ערר שלא הוגש על ידי המתלונן לא יטופל אם התברר כי הוגש מתוך שיקול זר או קנטרני, או שהמתלונן כלל לא היה מעוניין לערור ולכן העורר לא פעל בשמו.

(2) בחינה מחודשת של תיק החקירה בעקבות הגשת ערר :

(א) הגורם המטפל יבחן את טענות העורר ונימוקיו, בשים לב לראיות בתיק והעניין הציבורי בקיום חקירה/העמדה לדין, ויחליט על אחת מהחלופות כדלקמן, בהתאם לסמכותו, ולפי העניין :

(1) **העברת הערר לטיפול מנהל תחום עררים בפרקליטות המדינה בהמלצה לדחות את הערר :**

(א) החליט הגורם המטפל, כי אין מקום לחקירה או העמדה לדין בתיק וכי יש לדחות את הערר, יעביר את הערר ישירות, אל מנהל תחום עררים בפרקליטות המדינה, או מי שהוסמך לכך ע"י פרקליט המדינה (להלן – "מנהל תחום עררים בפרקליטות המדינה"), בצרוף חומר החקירה **והעתק ממכתב הסגירה שנשלח למתלונן**, לצורך חישוב מועד הערר בהתאם להוראות סעיף 65 לחסד"פ.

(ב) ובצירוף המלצה רחבה ומפורטת, על פי ראשי הפרקים שבנוסח המצורף בנספח א'. יודגש כי נתונה בידי הגורם המטפל הסמכות לשנות את החלטתו המקורית אולם לא לדחות ערר על החלטתו.

(ג) הודעה בכתב על העברת הערר לטיפול מנהל תחום עררים בפרקליטות המדינה תשלח לעורר על ידי הגורם המטפל, עם העברת הערר.

(ד) ההמלצה תהיה מנומקת ותכיל סיכום של הראיות, פירוט תלונות נוספות בין אותם צדדים – אם ישנן, התייחסות לטענות ונימוקי העורר, שיקולים מיוחדים לדחיית הערר - אם ישנם, במקרה של התמשכות או שיהוי בטיפול בערר – פירוט הסיבות לכך.

(ה) טיפול המשטרה בערר והעברתו על כל צרופיו אל פרקליטות המדינה יבוצע, לכל היותר, בתוך חודשיים מיום קבלת הערר לראשונה לטיפול המשטרה. יש לתת את הדעת גם להוראת סעיף 65א' לחוק, הקובע כי ההחלטה בערר לפי

סעיף 64 לעניין עבירת מין או אלימות, מסוג פשע, תימסר למתלונן עד תום ששה חודשים מיום הגשת הערר.

(2) חידוש החקירה/העברת התיק לתביעות/פרקליטות/שקילת האפשרות להעמדה לדין:

(א) החליט הגורם המטפל בערר כי יש לחדש החקירה יורה לעשות כן, ויודיע על כך לעורר וכי עררו לא יועבר לפרקליטות המדינה, למעט אם יש חשש שבהודעה זו יהא כדי לפגוע בחקירה, שאז יודיע לעורר כי הערר בבדיקה ע"י המשטרה. בתום השלמת החקירה יש לקבל החלטה מחודשת בתיק ולהודיע על ההחלטה החדשה לעורר, תוך הקניית זכות ערר מחודשת על החלטה זו.

(ב) החליט הגורם המטפל בערר בחקירות כי יש להעביר התיק לתביעות/לפרקליטות על מנת שישקלו העמדתו של החשוד לדין, יודיע על כך לעורר, ואף יפעל כמפורט בסעיף 2(ו) (הודעה לחשוד מקום בו נשקלת האפשרות להגיש נגדו כתב אישום בעקבות ערר) להלן.

(ג) שוקל הגורם המטפל בערר בתביעות להגיש כתב אישום בתיק, יפעל כמפורט בסעיף 2(ו) (הודעה לחשוד מקום בו נשקלת האפשרות להגיש נגדו כתב אישום בעקבות ערר) להלן.

(ד) במקרה בו הוגש הערר ישירות לפרקליטות המדינה והועבר לגורם המטפל, ידווח הגורם המטפל למנהל תחום עררים במידה והחליט לפתוח התיק בשנית.

ה. המשך הטיפול בערר שהתקבלה בו החלטה ע"י מנהל תחום עררים:

(1) החלטת מנהל תחום עררים בעניין הערר תועבר בצרוף חומר החקירה אל הגורם המשטרתי אשר טיפל בערר.

(2) החליט מנהל תחום עררים לקבל את הערר והורה על השלמת חקירה אשר בסיומה תחליט המשטרה בדבר גורל התיק, והעלו תוצאות החקירה כי אין מקום להעמיד לדין, תשלח לעורר על ידי הגורם המטפל הודעה בכתב על החלטתו סמוך ככל שניתן למועד ההחלטה.

(3) הורה מנהל תחום עררים כי עם סיום החקירה יוחזר התיק להחלטתו, יוחזר אליו חומר החקירה ע"י הגורם המטפל, בצירוף המלצה מפורטת ומנומקת.

(4) הורה מנהל תחום עררים על קבלת הערר במובן של הגשת כתב אישום, יועבר התיק ליחידת התביעות הנוגעת ויטופל בהתאם להחלטה. לא יסגר תיק על ידי המשטרה במקרה זה מכל נימוק אלא באישור מנהל תחום עררים.

ו. הודעה לחשוד מקום בו נשקלת האפשרות להגיש נגדו כתב אישום בעקבות ערר:

- (1) עפ"י סעיף 65 לחוק, בטרם תתקבל החלטה בעקבות ערר, להעמיד חשוד לדין, תימסר לחשוד הודעה על הערר שהוגש ועל האפשרות שיוגש נגדו כתב אישום, למעט במקרים חריגים ובעבירות מסויימות שיפורטו בהמשך.
- (2) החובה הנ"ל חלה בעבירות פשע ועוון בלבד.
- (3) ההודעה תישלח **בטרם** תתגבש סופית ההחלטה על הגשת כתב אישום.
- (4) ככל שההחלטה היא לדחות את הערר או להורות על השלמת חקירה, אין להודיע על כך לחשוד.
- (5) במתן הודעה כאמור, אין כדי לגרוע או להוסיף על הזכות לקיום שימוע, המעוגנת בסעיף 60א' לחוק בעבירות מסוג פשע.
- (6) בהתאם לאמור, יש לפעול כדלקמן:

א) ערר שבמסגרתו נשקלת האפשרות להגיש כתב אישום בתביעה המשטרתית:

(1) ערר המטופל במערך החקירות:

- (א) מצא הגורם המטפל בערר בחקירות, כי יש מקום להעביר התיק לתביעה המשטרתית/פרקליטות לבחינה אם להגיש כתב אישום (גם אם בוצעה בתיק השלמת חקירה בעקבות הערר בהנחיית הפרקליטות/התביעה המשטרתית/הגורם המטפל בחקירות), יודיע לתביעה המשטרתית/הפרקליטות, לפי העניין, כי התיק נפתח בשנית בעקבות ערר.
- (ב) ההודעה תצורף לתיק החקירה והעתק ממנה יוצמד גם על כריכת התיק, על מנת שביחידת התביעה/פרקליטות ניתן יהיה לדעת כי יש לשלוח לחשוד הודעה לפי סעיף 65' לחוק סדר הדין הפלילי, כמפורט להלן.

ב) חריגים לחובת ההודעה לחשוד:

החובה ליידע כאמור את החשוד לא תחול במקרים שלהלן:

- (2) בעבירות מסוג פשע, שזכות השימוע אינה חלה עליהן, דהיינו תקיפת בן זוג, ותקיפת בן זוג הגורמת חבלה של ממש, עבירות לפי סעיפים 382(ג) ו- 382(ב)(1) לחוק העונשין.
- (3) בתיקים בהם פרקליט מחוז, ראש יחידת התביעות או מנהל תחום עררים, לפי העניין החליט כי קיימת מניעה לכך.
- (4) במקרה בו מדובר בחשוד אשר בעת שניתנה החלטה בערר היה נתון במעצר בעקבות הערר שהוגש.

נספח א'

משטרת ישראל

יחידה

תאריך

לכבוד

מנהלת תחום עררים (בפועל)

פרקליטות המדינה

משרד המשפטים

הנדון: ערר לפי סעיף 64 לחסד"פ

פרטי העורר: (שם + ת.ז.)

פרטי הערר: מכתב מיום _____ המופנה אל _____

פרטי הגילון: (שם מלא)

פרטי התיק: פל"א _____ פ.א. _____ תחנה/יחידה _____

תאריך התלונה: _____

תאריך העבירה: _____

סעיפי העבירה: _____

פרטי הסגירה: התיק נסגר בתאריך _____ ע"י _____ (פרטים מלאים: שם, דרגה, תפקיד).

תוכן התלונה: _____

הודעות וראיות נוספות: פרוט מלא כל חומר החקירה בתיק

בחינת הערר: א. בחינה עובדתית

ב. בחינה משפטית

ג. הנימוקים לדחיית הערר, שיקולים מיוחדים.

ההמלצה לסיכום:

בברכה,

רצ"ב: תיק _____

נספח ב'

[כתובת השולח]

[תאריך]

לכבוד

[שם הנילון וכתובתו]

א.נ.,

הנדון: ערר על סגירת תיק פ.א מספר _____ תחנה _____ בו נחקרת כחשוד

1) בהתאם לסעיף 65ב' לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב – 1982, הריני להודיעך כי ביום _____ הוגש ערר על סגירת התיק בו נחקרת כחשוד.

2) נוכח האמור קיימת אפשרות שיוגש נגדך כתב אישום.

3) אם ברצונך בכך, הנך רשאי לפנות אלינו בכתב, תוך 30 יום מיום קבלת הודעה זו, בבקשה מנומקת מדוע יש להימנע מהגשת כתב אישום נגדך.

4) הנך רשאי לפנות בכתב לפי הכתובת הרשומה, בכל בירור נוסף בעניין התיק.

בברכה,

[חתימת]   ופרטי   הגורם
[המטפל]

נספח ג'

[כתובת השולח]

[תאריך עברי]

[תאריך לועזי]

לכבוד

[שם הנילון וכתובתו]

א.נ.,

הנדון: ערר על סגירת תיק פ.א מספר _____ תחנה _____ בו נחקרת כחשוד

1) בהתאם לסעיף 65ב' לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב – 1982, הריני להודיעך כי ביום _____ הוגש ערר על סגירת התיק בו נחקרת כחשוד.

2) נוכח האמור קיימת אפשרות שיוגש נגדך כתב אישום.

בברכה,

[חתימת ופרטי הגורם
המטפל]